

17 februari 2019 (viering Heilig Avondmaal)

ABRAHAM, DE VADER VAN ALLE GELOVIGEN

Bijbellezingen: Genesis 15,1-6 en Romeinen 3,27-4,12

Met de Bijbellezing uit Romeinen vallen wij midden in een lang betoog van Paulus. Alsof je een film eerst een half uur doorspoelt en dan begint te kijken. Het is daarom misschien wat lastig om erin te komen: waar gaat het over? Wat was Paulus aan het vertellen? Wat wil hij precies vertellen? Maar middenin dit betoog van Paulus haalt Paulus opeens de persoon van Abraham naar voren. En daar wil ik nu op inzoomen. Want wat Paulus met die verwijzing naar Abraham gaat duidelijk maken, heeft een heel rijke betekenis. Voor het betoog van Paulus. Voor de Avondmaalsviering. Voor uw en jouw persoonlijke leven. Ook als je niet Avondmaal mee viert..., of wanneer voor u de Romeinenbrief haast te moeilijk lijkt..., Paulus heeft je echt iets te zeggen met dat voorbeeld van Abraham.

Eerst even helder krijgen: wat verhaalt Paulus precies over Abraham? Nu, Paulus haalt een geschiedenis naar voren die je kunt lezen in Genesis 15. Abraham is dan inmiddels in het land Kanaän aangekomen en opeens verschijnt God hem in een visioen. Nou, dat is prachtig! Indrukwekkend! Maar Abraham had ook wel wat aan God te vragen... Abraham was Gods stem gevolgd, had alles achtergelaten in Ur, was geëmigreerd en nu gevestigd in het land Kanaän..., maar waar bleef nu Gods belofte? Abraham zou toch een nageslacht ontvangen, dat na hem hier dit land zou gaan bewonen? Abraham werd al ouder..., de mogelijkheden om kinderen te ontvangen, werden steeds kleiner... God antwoordde Abraham. God wees Abraham op de nachtelijke sterrenhemel die boven hem stond. 'Zo talrijk, zo talrijk als de sterren, zal je nageslacht zijn, Abraham!', zo zei God. En Abraham geloofde God op Zijn woord.

Waarom haalt Paulus in zijn betoog nu dit moment uit het leven van Abraham naar voren? Nu, dit stukje beschreven levensgeschiedenis van Abraham sluit af met deze zin: *'Abram vertrouwde op de HEERE en Deze rekende het hem toe als een rechtvaardige daad'* Of zoals de HSV het vertaalt: 'en hij (Abraham) geloofde in de HEERE en Die rekende hem dat tot gerechtigheid'. Zoals een knecht alle opdrachten van zijn heer heeft vervuld en aan alles heeft voldaan, zo had Abraham aan alle voorwaarden voldaan bij God. Hoe had hij aan alle voorwaarden voldaan en kon hij recht voor God staan? Nu, door God op Zijn woord te geloven en te vertrouwen. Abram vertrouwde op de HEERE en Deze rekende het hem toe als een rechtvaardige daad. Wat een mooi geloofsvoorbeeld van Abraham!

Maar dan zijn wij er nog niet... Paulus gaat nog een stap verder in zijn betoog om tot het cruciale punt te komen, waarom hij hier Abraham naar voren haalt. 'Weten jullie ook wanneer dit moment met Abraham heeft plaatsgevonden?', zo lijkt Paulus zijn lezers te vragen. Was hij op dat moment al besneden, of niet? Nu, Abraham was op dat moment nog niet besneden. Daarover wordt pas in Genesis 17 verteld. Maar dat is apart! Abraham had dus nog niet het teken ontvangen dat hij bij God mocht horen. En toch noemt God hem rechtvaardig. Abraham had nog niets gedaan, nog niets kunnen doen. Alleen zijn vertrouwen op God, *dat* zorgde

ervoor dat Abraham mag delen in al die beloften van God dat hij bij God mag horen en samen met God mag leven. Paulus trapte hier behoorlijk op de tenen van sommige vrome joden uit zijn tijd. Want Abraham was hun grote voorbeeld. Voorbeeld van trouw en toewijding. Voorbeeld van gehoorzaamheid en daadkracht. En zij, deze joden, waren het volk dat uit Abraham was voortgekomen en in zijn voetsporen volgde door God te gehoorzamen. Maar al die plichtsgetrouwheid, toewijding en gehoorzaamheid, hoe mooi en hoe voorbeeldig het echt ook is..., daar hangt het dus niet van af. Abraham mocht al delen in Gods gerechtigheid, mocht al als een rechtvaardige voor God leven en delen in Gods liefde en genade..., toen hij nog als een onbesneden rondliep in het toenmalige Kanaän, toe hij eigenlijk nog steeds een vreemdeling was... Alleen wel een die op God vertrouwde. En daar gaat het om, zo wil Paulus duidelijk maken.

Of we nu volk van Abraham zijn, of dat wij nu vreemdelingen en buitenstaanders zijn, met het kenmerk van het volk van God, de besnijdenis of niet..., voor God staan wij allemaal hetzelfde. Dat is wat Paulus in zijn eerste hoofdstukken uit de Romeinenbrief uitgebreid uit de doeken heeft gedaan: jood en heiden, besneden Israëliet of onbesneden Romein, Abraham voor zijn besnijdenis of Abraham na zijn besnijdenis, wij staan allemaal hetzelfde voor God. God kijkt niet naar onze kenmerken of verschillen.

Nou, dat klinkt misschien wel prettig in je oren dat God geen onderscheid maakt, dat God niet in hokjes denkt zoals mensen vaak doen..., maar Paulus bedoelde het juist allereerst als een uiterst ernstige werkelijkheid: *je hebt – wie je ook bent, hoe oud of jong je ook bent - werkelijk niets om je op te kunnen beroemen voor God!* Abraham had op dat moment ook niets om zich te beroemen op God! Hij was gewoon een vreemdeling voor God. En zo staan wij allemaal op dezelfde manier voor God. Zonder rechten. Zonder argumenten. En de situatie van ons mensen is dermate ernstig: heidenen hebben niet eens een besef meer van Wie God is, zo vertelde Paulus in Romeinen 1. En joden die God wel kennen en Gods Wet van binnen en buiten kennen, die hebben er niet naar geleefd, zegt Paulus in hoofdstuk 2. Voor besnedenen en onbesnedenen, joden en heidenen, geldt daarom dezelfde vraag (Psalm 130): *hoe denken wij überhaupt voor God te kunnen bestaan?* .... Ja, dat is niet bepaald de vraag die je elke dag op het nieuws hoort en waar het over gaat in talkshows en actualiteitenprogramma's... Deze wereld gaat wel gewoon verder met haar eigen bezigheden... in hoog tempo ontwikkelen wij en veranderen wij en innoveren wij..., maar hier op de zondagmorgen wordt dat alles doorlicht...in het licht van God: *waar gaat het naar toe? Waar ga ik heen? Waar ben ik mee bezig? Hoe sta ik tegenover God? Hoe sta ik tegenover mijn Schepper, de Schepper van dit alles? Waar is God in ons verhaal?*

Je kunt niet recht, je kunt niet als een rechtvaardige, tegenover God staan, zo heeft Paulus in de eerste hoofdstukken van de Romeinenbrief duidelijk gemaakt. Wij zijn als hele mensheid – jood en heiden - die verbondenheid met God kwijtgeraakt. Wij zijn uit die verbinding met onze Schepper gestapt... en we hebben er zo'n moeite mee om die verbinding terug te vinden... om die verbinding vast te houden... en schoon te houden.... Wat staat er vaak veel tussen. Wat staan *wijzelf* er vaak tussen met onze onzuiverheid, onze gedachten en opvattingen, onze dadendrang, of juist gebrek aan verantwoordelijkheidsgevoel. Wat staan wij onszelf vaak in de weg, op de weg naar God. Zo druk met onze eigen plannen en wensen..., met alles wat wij

hebben opgebouwd soms zo zelfverzekerd geworden en in beslag genomen..., of misschien juist naarstig op zoek naar onszelf... Deze wereld is God kwijt. En daarmee ben je alles kwijt. De oorsprong, het doel en de zin. Alles. Wat een vreselijke ernst, waar Paulus ons in de Romeinenbrief mee wakker schudt...

Maar dan nog een keer naar Abraham... *Abraham mocht toch recht voor God staan!* Abraham, ook al voldeed hij niet aan de kenmerken van het latere Israël – hij had nog geen besnijdenis ondergaan, hij kende de Wet van God zelfs nog niet, hij was nog helemaal vreemdeling... - maar blijkbaar telde één ding: zijn geloofsvertrouwen op God. God rekende Abraham dat aan als een rechtvaardige daad. Met andere woorden: het was goed tussen God en hem.

Wat zegt dat geweldig veel over onze God...! Dat is precies God! Een God bij Wie Abraham niet aan eisen en voorwaarden behoefde te voldoen. Dat deed Abraham niet, dat kon hij niet..., maar dat behoefde hij ook niet! Hij mocht leven van Gods beloften, van Gods liefde, van Gods genade..., want God is geen eisende, maar een gevende God. En dat wilde Paulus jood en heiden in de gemeente van Rome op het hart drukken: zij stonden echt op dezelfde manier voor God, geen onderscheid..., maar zij *mochten* ook samen voor Gods aangezicht staan om voor Hem te zingen en Hem te danken..., want zij mochten allen leven van Gods genade. Dat wilde Paulus aan jood en heiden vertellen... en dat mogen nu met het Avondmaal gaan vieren: God is geen God van criteria en eisen..., dat zou werkelijk ons einde betekenen..., maar – ongelooflijk maar waar - God is een voluit gevende God. God is een voluit gevende God... Ook voor jou. Ook voor u. Hij roept je, zoals bij Abraham. Hij brengt je op Zijn wegen, zoals Abraham Gods weg mocht gaan. Hij laat je delen in Zijn beloften, zoals Abraham.

Ik hoop dat u en ik het zullen beseffen dat Gods genade en liefde heel vreemd zijn. Ik hoop dat wij dit nooit gewoon zullen gaan vinden! Gods genade voor mij en liefde voor u zijn echt heel vreemd. Hij zoekt je op, terwijl je misschien helemaal niet op zoek bent. Hij klopt op je deur, terwijl je er misschien nog helemaal niet klaar voor bent of mee bezig bent. Hij zegt je Zijn beloften toe, terwijl je daar niet eens om hebt gevraagd. Hij spreekt Zijn vergeving uit, terwijl je zelf je zonden nog onder ogen moet leren zien. Wat ziet Hij nu in mij, in jou, in u? Wat ziet Hij in ons, dat deze verheven, heilige, machtige God zo met uitgerkend ons mensen bezig blijft? ... Het is genade. Pure genade en liefde.

Hier aan de Avondmaalstafel leer je Wie die God van Abraham is en wat er in Zijn hart omgaat wat u en mij betreft. Genade die je doet verwonderen... Genade die misschien ook wel heel verwarrend is, want al die criteria en manieren van beoordelen, meten en wegen die wij gebruiken, vallen weg... En als alles van jezelf weg valt ..., als al je daden en wat je hebt opgebouwd en bereikt, niet blijkt te tellen..., maar ook als de schuld en schaamte, het falen en alles wat onaf is in je leven en waar je jezelf mee aan het verzoenen was, blijkt te worden weggenomen..., dan wordt je leven helemaal op de kop gezet. Hier aan de Avondmaalstafel wordt alles van je leven op de kop gezet. Of beter gezegd: recht gezet.

Het is heel onwennig om zoals Abraham met lege handen te staan tegenover God. Je kunt jezelf dan eigenlijk geen houding geven. Je voelt je in je hemd staan misschien. Nu, we staan ook in ons hemd, of eigenlijk met nog minder... Maar wat is het toch ook een geweldige iets dat

wij mogen leven van Gods genade en Gods liefde! Daar heb je iets aan! Daar heb je alles aan! Ik moet denken de broeders en zusters waarvoor wij voorbede doen in onze gemeente. Wat hebben wij te zeggen in die situaties van langdurige ziekte, in situaties van angst en zoeken naar hulp en houvast? Wat hebben wij te zeggen bij een sterven? Wat valt er soms bitter weinig van te begrijpen..., wat breekt het je soms bij de handen af. Maar als al onze woorden wegvallen... en stemmen verstommen..., dan kunnen wij nog één woord stamelen: 'Gods genade..., daar houd ik mij aan vast!' Zoals Abraham. Hij *kon* die heel vreemde weg gaan. Vertrouwend op Gods genade. Hij *kon* de onzekerheid tegemoet gaan. Vertrouwend op Gods genade. Hij *kon* loslaten. Nee, niet uit zichzelf. Hij had niets om zich op te beroemen, zegt Paulus. Abraham werd door Gods genade vastgehouden... en *dat* was voor hem de bron van hoop en kracht, zin en zekerheid.

Abraham leefde van Gods genade. Daar vertrouwde hij op. Daar was zijn geloof op gebouwd. Want dat is het enige nodige, wie u ook bent, jood of heiden, incrowd of buitenstaander voor uw gevoel. Zouden wij in dat geloof, in die vreugde van Gods genade, ook Avondmaal gaan vieren? En zouden wij in dat geloof ook onze weg gaan vervolgen vandaag en alle dagen die God ons geeft?

Abram vertrouwde op de HEER – hij geloofde God - en *God rekende hem dit toe als een rechtvaardige daad*. Hoe zit het met jouw geloof, met uw vertrouwen op Gods genade? Nee, blijf niet in vragen hangen als 'geloof ik wel echt?', 'vertrouw ik wel voldoende op God?', 'in hoeverre heb ik genoeg berouw over mijn zonden en geloof ik echt in vergeving?' 'Ben ik wel dankbaar genoeg?' Op zich heel goede vragen om je geloof aan te spiegelen, maar het gevaar is om weer te gaan denken dat je aan bepaalde eisen voor God moet voldoen. Dat je een bepaalde geloofslat moet zien te behalen voor God, of voor jezelf, of voor anderen. Geloven dat is: met lege handen naar Jezus toegaan..., beschroomd en tegelijkertijd heel vrijmoedig... en Zijn liefde en genade de basis van heel je leven laten zijn. ...

Laten wij ons daarin gaan oefenen door met lege handen naar de Avondmaalstafel te gaan..., beschroomd en geheel vrijmoedig... om Gods liefde in Christus ons leven te laten vervullen.

Heeft u vragen of een reactie: ds. E.G. (Eddy) de Kruijf // 010 210 89 71 // dekruijf@live.nl